

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24Co/116/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8317208676
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 11. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Baran
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8317208676.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Barana a členov senátu JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Elišky Wagshalovej v spore žalobkyne: J. W., nar. XX.X.XXXX, bytom L. XXXX/XX, XXX XX W. proti žalovanému: U., s.r.o., so sídlom U. XX, XXX XX Q., I.: XXXXXXXX, o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Humenné č.k. 12Csp/179/2017 - 36 zo dňa 23.4.2018 takto

rozhodol:

I. Potvrdzuje rozsudok

II. Stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Obsah napadnutého rozhodnutia

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“) určil, že úvery poskytnuté na základe Zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXX zo dňa XX.X.XXXX a Zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXX zo dňa XX.X.XXXX uzavreté medzi žalobcom a žalovaným sú bezúročné a bez poplatkov, rozhodol, že žiadna zo strán sporu nemá nárok na náhradu trov konania a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok vo výške 99,50 eur.

2. V odôvodnení rozhodnutia okrem iného uviedol, že zmluvy o spotrebiteľskom úvere uzavreté medzi stranami sporu neobsahujú všetky náležitosti vyžadované citovanými ustanoveniami zákona č. 258/2001 Z.z. zákona o spotrebiteľskom úvere, a to výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. Slovenský zákon o spotrebiteľských úveroch ide nad rámec Smernice a celkom jednoznačne požaduje vyjadrenie tak splátok istiny, ako aj splátok úrokov a splátok iných poplatkov. Smernici nemožno priznať priamy ani nepriamy účinok.

Obsah odvolania

3. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Vo vzťahu k neuvedeniu obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere poukázal na rozsudok Súdneho dvora EÚ zo dňa 09.11.2016, vo veci C-42/15. Namietal tiež endostatok naliehavého právneho záujmu. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, alebo zmenil a žalobu zamietol. Zároveň si uplatnil náhradu trov konania.

Žalobkyňa navrhla napadnutý rozsudok potvrdiť.

Hodnotenie odvolacieho súdu

4. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok ďalej len „C.s.p.“) vzhľadom na včas podané odvolanie (§ 362 ods. 1 C.s.p.) preskúmal rozhodnutie v napadnutej časti, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 378, § 379 a § 380 C.s.p., vyzval strany sporu na vyjadrenie sa k inému právnomu posúdeniu veci, vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 385 C.s.p. a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

5. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

6. Keďže odvolací súd mal za to, že vo veci bolo potrebné aplikovať aj ustanovenie § 7 ods. 1 a § 11 ods. 2 Zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení v čase uzatvorenia spotrebiteľských zmlúv (ďalej len ZoSÚ), vyzval strany sporu na vyjadrenie sa k prípadnému použitiu týchto ustanovení.

7. Žalovaný v reakcii na výzvu súdu uviedol, že pred uzatvorením oboch zmlúv skúmal bonitu spotrebiteľa. Žalobkyňa v žiadostiach o úver uviedla svýšku svojich čistých príjmov a predložila rozhodnutie Sociálnej poisťovne.

8. Podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ, veriteľ je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru.

Podľa § 11 ods. 2 ZoSÚ, ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihliadnutia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver.

9. Podľa čl. 8 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS, členské štáty zabezpečia, že veriteľ pred uzavretím zmluvy o úvere posúdi úverovú bonitu spotrebiteľa na základe dostatočných informácií získaných, ak je to vhodné, od spotrebiteľa a v prípade potreby na základe nahliadnutia do príslušnej databázy. Členské štáty, ktorých právne predpisy ukladajú veriteľovi povinnosť posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa na základe nahliadnutia do príslušnej databázy, si môžu túto povinnosť zachovať.

V zmysle bodu 26. preambuly smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS členské štáty by mali prijať vhodné opatrenia na podporu zodpovedných postupov počas všetkých fáz úverového vzťahu, berúc do úvahy osobitný charakter svojho trhu s úvermi. Tieto opatrenia môžu napríklad zahŕňať poskytovanie informácií a vzdelávanie spotrebiteľov vrátane upozornení o rizikách spojených s neplnením zmluvných ustanovení týkajúcich sa splátok a s nadmernou zadlženosťou. Najmä na rozvíjajúcom sa trhu s úvermi je dôležité, aby veritelia neposkytovali úvery nezodpovedne alebo bez predchádzajúceho posúdenia úverovej bonity a aby členské štáty vykonávali potrebný dohľad na vyvarovanie sa takémuto správaniu a aby stanovili potrebné opatrenia na sankcionovanie veriteľov v takýchto prípadoch. Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia o kreditnom riziku uvedené v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2006/48/ES zo 14. júna 2006 o začatí a vykonávaní činností úverových inštitúcií (1), veritelia by mali byť zodpovední za individuálne kontroly úverovej bonity spotrebiteľa. Na tento účel by mali mať možnosť využiť informácie, ktoré im poskytol spotrebiteľ nielen počas prípravy príslušnej zmluvy o úvere, ale aj počas dlhodobého obchodného vzťahu. Orgány členských štátov by tiež mohli veriteľom poskytnúť vhodné pokyny a usmernenia. Aj spotrebiteľia by mali konať obozretne a dodržiavať svoje zmluvné povinnosti.

10. V tejto súvislosti Súdny dvor v rozsudku z 27. marca 2014, LCL Le Crédit Lyonnais (C-565/12, EU:C:2014:190) posudzoval dodržanie hraníc vymedzených pre režim sankcií, ktorý bol stanovený zo strany členského štátu, v danom prípade v súvislosti so sankciou spočívajúcou v zániku v zásade celého nároku veriteľa na úroky v prípade porušenia povinnosti upravenej v článku 8 smernice 2008/48, t.j. preveriť pred uzavretím zmluvy úverovú bonitu spotrebiteľa. Vzhľadom na dôležitosť cieľa ochrany spotrebiteľov, ktorý je nerozlučne spojený s povinnosťou veriteľa preveriť úverovú bonitu dlžníka, Súdny dvor rozhodol, že ak by sa sankcia zániku nároku na úroky oslabila alebo úplne znefunkčnila, nevyhnutne by z toho vyplývalo, že nemá skutočne odrádzajúcu povahu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 27. marca 2014, LCL Le Crédit Lyonnais, C-565/12, EU:C:2014:190, body 52 a 53) (bod 64., 65. Rozsudku SD vo veci C-42/15 W. proti B. Q.).

11. Vzhľadom na vyššie uvedené nároky, ktoré na dodávateľa kladie úijné právo a s poukazom na ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ je plne opodstatnené vyžadovať v súdnom konaní preukázanie skúmania bonity klienta žalovaným. Pokiaľ žalovaný tvrdí, že poskytnutý úver nemožno považovať za bezúročný a bez poplatkov, je nutné vyhodnotiť, či pri uzatvorení zmluvy boli splnené všetky povinnosti a podmienky, ktoré na tieto zmluvné vzťahy kladie právna úprava zameraná na ochranu spotrebiteľa, t.j. § 52 a nasl. OZ, ZoSÚ a ďalšie. Bolo na žalovanom ako dodávateľovi, aby tento preukázal, že bonitu žalobkyne náležite skúmal, že si splnil povinnosť vyplývajúcu mu z ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ .

12. Žalobca uviedol, že bonitu klienta mal preukázanú na základe žiadostí o úvery a rozhodnutia Sociálnej poisťovne.

13. V žiadosti o úver zo dňa XX.X.XXXX žalobkyňa uviedla, že žije u dcéry, je vdova, dôchodkyňa, s dôchodkom (vdovským a starobným) vo výške 410,90 eur, ako čistý mesačný príjem uviedla sumu 650 eur (zdroj tohto príjmu zo žiadosti nevyplýva) a ako celkový príjem domácnosti sumu 1 060,90 eur, výdavky uviedla vo výške 263 eur mesačne.

V žiadosti o úver zo dňa X.X.XXXX žalobkyňa uviedla, že žije u dcéry, je vdova, P. v D., dôchodkyňa, s dôchodkom (vdovským a starobným) vo výške 410,90 eur, ďalšie príjmy uviedla vo výške 913,22 eur a ako celkový príjem domácnosti uviedla sumu 1324,12 eur, výdavky uviedla vo výške 525,10 eur mesačne.

14. Žalovaným spomínané rozhodnutie Sociálnej poisťovne o dôchodku žalobkyne žalovaný nepredložil. Rovnako neuviedol, ani netvrdil, že by mal za preukázané ďalšie príjmy tvrdené žalobkyňou prevyšujúce jej dôchodok (čistý mesačný príjem vo výške 650 eur uvedený v žiadosti zo dňa 23.3.2016 a ďalšie príjmy vo výške 913,12 eur uvedené v žiadosti zo dňa 7.9.2016) a ich zdroj. Uvedené príjmy žalobkyne sú nejasné a nepreukázané, preto ak žalovaný na základe takto deklarovaných príjmov posudzoval bonitu žalobkyne, nekonal s odbornou starostlivosťou.

15. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 33 Cdo 2178/2018 zo dňa 25.7.2018, v ktorom Najvyšší súd uviedol, cit.: „Věřitel nedostojí povinnosti postupovat s odbornou péčí při posouzení schopnosti spotřebitele splácet spotřebitelský úvěr podle § 9 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, vyjde-li z objektivně nedoloženého osobního prohlášení dlužníka o jeho osobních, výdělkových a majetkových poměrech. Na tom nic nemění, že dlužník není evidován v databázích dlužníků.

Již gramatickým a logickým výkladem § 9 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru lze dovodit, že dostatečnými nejsou míněny informace získané toliko od spotřebitele. Odborná péče předpokládá údaje, které dlužník věřiteli uvedl, ověřit, resp. objektivně podložit minimálně potvrzením zaměstnavatele dlužníka. Nepochybně klíčová je i povinnost věřitele využívat veřejně dostupné informace, jakými jsou například státem publikované údaje o životním a existenčním minimu podle zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, a o průměrných výdajích obyvatelstva (databáze Českého statistického úřadu), a tyto porovnávat se známými nebo od spotřebitele zjištěnými (ne pouze tvrzenými) informacemi o jeho příjmech a výdajích.“

16. Za tohto stavu je nutné konštatovať, že v konaní žalobca nepreukázal splnenie si povinnosti uloženej mu ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ. Pre účely posúdenia splnenia povinnosti uloženej dodávateľovi v ust. 7 ods. 1 ZoSÚ nie je smerodajné, aká bola reálna finančná, majetková, sociálna situácia spotrebiteľa, ale akým spôsobom dodávateľ (žalobca) pristupoval k zisťovaniu a hodnoteniu bonity klienta.

Vzhľadom na uvedené je potrebné poskytnuté úvery považovať za bezúročné a bez poplatkov podľa ust. § 11 ods. 2 ZoSÚ.

17. V súvislosti s údajom podľa ust. § 9 ods. 2 písm. I/ ZoSÚ a rozsudkom Súdneho dvora vo veci C-42/2015 W. K. P., a.s. a B. Q. odvolací súd poukazuje na priamy účinok smerníc. Otázka priameho účinku smerníc sa vo všeobecnosti v podstate týka vymedzenia podmienok, za ktorých vnútroštátne orgány môžu určitú normu práva Únie aplikovať priamo, bezprostredne, na prípad, ktorý riešia. Vzhľadom na existenciu ustálenej judikatúry SD EÚ na otázku priameho účinku smerníc v spore medzi jednotlivcami (v tomto konkrétnom prípade veriteľ verzus spotrebiteľ) v zásade platí zákaz horizontálneho priameho účinku spočívajúci v tom, že žiadne ustanovenie smernice zaručujúce jednotlivcovi práva alebo ukladajúce povinnosti ako také sa nemôže použiť v rámci sporu, v ktorom stoja proti sebe výhradne jednotlivci. Z uvedeného vyplýva, že priamy účinok je tak v zásade možný len v spore medzi jednotlivcom a štátom, kedy sa jednotlivec dovolá svojho práva vyplývajúceho zo smernice priamo voči štátu ako subjektu zodpovednému za nesprávne implementovanie smernice.

Problém nastal v súvislosti s pochybnosťami, kde sú hranice nepriameho účinku smernice. Súd totiž na jednej strane má za cieľ v zmysle rozsudku C-42/15 dosiahnuť plný účinok smernice pri využití všetkých aplikačných metód a ustanovení celého právneho poriadku, no na druhej strane existujú obavy, aby nedošlo v sporoch medzi jednotlivcami k aplikácii nepriameho účinku smernice contra legem a navyše aj proti princípom súkromného práva akými je aj princíp právnej istoty.

18. Dôležitý je tiež výklad rozsudku súdneho dvora vo veci C-42/15 a smernice 2008/48/ES, pretože sa zdá, že súdny dvor mal „eurovýhradu“ len k amortizačnej tabuľke ako povinnej náležitosti zmluvy a len vo vzťahu k istine. Prejednávaná vec sa však netýka amortizačnej tabuľky, ale špecifikácie splátok úveru podľa jednotlivých zložiek, čo je v konečnom hľadisku relevantné aj na účely transparentnosti vstupných údajov pre výpočet D..

19. Tak explicitne presné ustanovenie akým je ustanovenie § 9 ods.1 písm. I/ ZoSÚ cez prizmu eurokonformného výkladu nemožno ignorovať a tolerovať absenciu údajov o výške, počte a termíne splátok istiny, úrokov a iných poplatkov v žiadnej zmluve o úvere. Zákonodarcu v citovanom ustanovení jasne deklaroval aké následky sú spojené s absenciou obligatórnych náležitostí uvedených pod písm. I/ § 9 odsek 1 ZoSÚ a odvolací súd nevidí dôvod na odklon od vnútroštátneho predpisu, ktorý bol v čase vydania napadnutého rozsudku a aj stále je platný a účinný

20. Klausula objasňujúca špecifikáciu splátok úveru nielen podľa istiny ale aj úrokov a poplatkov má význam, aby bol jasný údaj, (i) z čoho splátka pozostáva, (ii) či splátka obsahuje aj poplatky, (iii) či neobsahuje poplatky, ktoré nemajú byť zaradené do D.), (iiii) či ide o amortizované splácanie alebo bez amortizácie alebo (iiiiii) údaj o tom, v ktorých splátkach je výlučne istina a v ktorých len poplatky (pri niektorých typoch úverov sú zmluvy formulované tak, že najprv sa splácajú výlučne úroky a v poslednej splátke istina) a pod .

Špecifikácia splátok úveru môže odhaliť aj nekalé obchodné praktiky, ak by nedošlo k naplneniu predzmluvných informácií o splátkach úveru (cieľ podľa II. bod 2 smernice 2008/48/ES).

21. Povinnými náležitosťami zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa úpravy platnej v čase uzavretia zmluvy medzi stranami sporu boli aj suma, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, pričom slová suma, počet a termíny splátok sa viažu ku každej z tam uvedených zložiek spotrebiteľského úveru, teda tak k istine, ako aj k úrokom a iným poplatkom. Je teda jednoznačné, že v každej zmluve musí byť uvedená tak výška istiny, ako aj úrokov a iných poplatkov, taktiež aj ich počet a termíny splátok. V danom prípade obe zmluvy o úvere, ktoré boli uzatvorené medzi stranami sporu obsahovali len výšku, počet a termíny anuitnej splátky.

22. Odvolací súd má za to, že princíp právnej istoty prevažuje, smernica nemá priamy účinok na horizontálne vzťahy medzi jednotlivcami a nepriamy účinok smernice nemožno použiť contra legem, a preto v súlade s doterajšou masívnou aplikačnou praxou súdov je v prípade absencie náležitosti špecifikácie splátok podľa istiny, úrokov a poplatkov je potrebné poskytnutý úver považovať za bezúročný a bez poplatkov.

23. Záverom odvolací súd dodáva, že uznesením Krajského súdu v Prešove č.k. 22Co/20/2018 zo dňa 27.3.2018 bola podaná prejudiciálna otázka v reakcii na rozsudok C-42/15 a odkazuje tiež na závery

uvedené v rozsudku Najvyššieho súdu SR vo veci sp. zn. 7Sžo/61/2015, Krajského súdu v Prešove č.k. 13Co/22/2017 zo dňa 27.3.2018, č.k. 20Co/76/2017 zo dňa 27.3.2018, č.k. 3Co/27/2018 zo dňa 24.4.2018.

24. Podľa § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka platí, že v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

25. Z tohto dôvodu je podľa odvolacieho súdu plne legitímny záver o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, a to v súlade s ust. § 11 ods. 1 písm. b) zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom v čase uzavretia predmetných zmlúv.

26. Relevantným nie je taktiež tvrdenie žalovaného o absencii naliehavého právneho záujmu žalobcu na určení bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. V tomto smere sa odvolací súd plne stotožňuje s odôvodnením súdu prvej inštancie. Spotrebiteľ má právo, aby jeho právne postavenie nebolo spochybňované existenciou neistoty o reálnej výške jeho dlhu a nie je preto rozhodné, či dochádza k uplatneniu práv na plnenie, alebo či sa spotrebiteľ obráti na súd za účelom zabezpečenia stavu právnej istoty, t.j. aby nebol obťažovaný hrozbou plnenia, o ktorého skutočnej výške existujú odôvodnené pochybnosti. Naliehavý právny záujem je daný, pretože len určovacou žalobou sa môže odstrániť stav neistoty, v ktorom sa žalobkyňa nachádza, pretože len deklarovaným vyslovením bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru môže následne argumentovať vo vzťahu k žalovanému. Práve žalobkyňa a jej majetková sféra je v ohrození, a preto žalobkyňa v postavení spotrebiteľa má zákonné právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami a nekalými obchodnými praktikami v spotrebiteľských zmluvách vyplývajúcich z ust. § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z. z., z čoho taktiež vyplýva naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Tento výklad je v súlade s judikatúrou Európskeho súdneho dvora, ktorej charakteristickou črtou je ochrana spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany.

27. Ďalšie odvolacie námietky týkajúce sa D., konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru a výšky úroku či odplaty sú zmaťochné, nakoľko týmito otázkami sa súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia nezaoberal.

28. Na základe uvedeného odvolací súd rozsudok postupom podľa § 387 ods. 1 potvrdil, a to aj v súvisiacom výroku o trovách konania a poplatkovej povinnosti.

29. V odvolacom konaní fakticky plne úspešná bola žalobkyňa, ktorej vznikol zásadne nárok na náhradu trov odvolacieho konania (v zmysle § 255 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 396 ods. 1 CSP). Z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyňa si náhradu trov odvolacieho konania neuplatnila, a podľa obsahu spisu jej ani žiadne trovy v odvolacom konaní nevznikli, nakoľko nie je právne zastúpená a ako spotrebiteľka je oslobodená od súdnych poplatkov. Odvolací súd vychádzal z čl. 17 Základných princípov CSP zakotvujúcim procesnú ekonómiu. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania, za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy v konaní nevznikli, by bolo zjavne nielen nerozumné, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho konania.

30. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).